

GÖMÜK MAKSİLLER KANİN DİŞİN OTOTRANSPLANTASYONU **(VAKA TAKDİMİ)**

Aslıhan M. Ertan ERDİNÇ*
Hakan BULUT*

ÖZET: Gömük dişlerin dental arka kazandırılması ortodontik tedavi ile mümkün olabilmektedir. Ancak, bu dişlerin pozisyonlarındaki anormal sapmalar ortodontik pozisyonu imkansız kılmaktadır. Ototransplantasyon, ortodontik pozisyonun mümkün olmadığı durumlarda alternatif tedavi olarak kullanılmaktadır. 20 yaşındaki bir erkek hastada gömük olan sol maksiller kanin dişin cerrahi yöntem ile kronu açığa çıkartılmış ve maksiller arka kazandırılmaya çalışılmıştır. Birinci yılın sonunda istenilen hareket sağlanamayınca diş, ototransplantasyon yardımıyla maksiller arktaki yerine getirilmiştir. Bu olgu raporunda ototransplantasyonu yapılan dişin 3 yıllık klinik ve radyografik kayıtları sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ototransplantasyon, gömük diş, maksiller kanin.

SUMMARY: AUTOTRANSPLANTATION OF AN IMPACTED MAXILLARY CANINE (A CASE REPORT) It's possible to gain impacted teeth to the dental arch by orthodontic treatment. But, deviations from normal positions of those teeth, makes orthodontic repositioning impossible. In cases where orthodontic repositioning is impossible, autotransplantation is used as an alternative method. Crown of an impacted left maxillary canine of a 20 year old male patient is exposed by surgery and the tooth is tried to be positioned properly to the maxillary arch. At the end of the 1st year, the expected movement was not achieved and the tooth was brought to alignment by means of autotransplantation.

Keywords: Autotransplantation, impacted tooth, maxillary canine.

GİRİŞ

Genellikle komşuluktaki diş veya herhangi bir patoloji nedeniyle sürmesi geciken veya engellenen dişlere gömük diş adı verilir. Dişlerin gömük kalma sıklığı sırasıyla, maksiller 3. molarlar, mandibuler 3. molarlar, maksiller kaninler, mandibüler premolarlar, mandibüler kaninler, maksiller premolarlar, maksiller santraller ve maksiller lateral dişler olarak tanımlanmaktadır (1).

Literatürde gömük kalma sıklığı % 0.9 ile % 2 arasında değiştiği bildirilen kaninler, alt ve üst akıl dişlerinden sonra üçüncü sırayı alırlar (2-6). Bishara ve Kommer (7) üst kaninlerin alt kaninlere oranla daha sık gömük kaldıklarını ileri sürmüşlerdir. Dişlerin palatinal bölgede gömük olarak kalmasının bukkal bölgede gömük kalmasından 2 ila 3 kez daha fazla olduğu bildirilmiştir (8).

Gömük maksiller kanin dişler hem cerrahları, hem de ortodontistleri ilgilendirmektedir (9). Bu dişlerin cerrahi olarak açığa çıkartılması ve ortodontik olarak diş dizisine kazandırılması uzun süreden beri savunulmaktadır (1, 10, 11). Ototransplantasyon, gömük bir dişin cerrahi yöntemlerle bulunduğu bölgeden çıkartılıp diş dizisine yerleştirilmesi işlemidir ve ilk defa 1915 yılında Widman tarafından bildirilmiştir (12). Agenezis vakaları, travmatik hasarlı dişlerin yerine hastanın diğer bir dişinin yerleştirilmesi, ortodontik tedaviye cevap vermeyen dişlerde veya ortodontik tedavinin hasta tarafından reddedildiği durumlarda dişlerin arka kazandırılmalarında ototransplantasyon alternatif bir tedavi yöntemidir. Osseo-integre implantların sürekli gelişmesi ile birlikte ototransplantasyon uygulamaları daha seyrek olarak görülmekteyse de, alveoler büyümenin devam ettiği genç bireylerde implant için kontrendikasyon bulunduğundan, kayıp dişlerde ve dişlerin dispozyyonlarında transplantasyon en uygun çözüm olarak tekrar karşımıza çıkmaktadır (13).

Ototransplantasyon vakalarında doğru endikasyon önem taşımaktadır. Rohlin ve arkadaşları (14) gömük maksiller kanin dişlerinin cerrahi girişim öncesinde optimal radyografik incelemeyle birlikte apikal düzensizlik özelliklerinin bilinmesinin önemine işaret etmişlerdir. Lagerstrom ve Kristerson (15) ototransplantasyonu yapılacak dişlerin kök gelişimlerinin 1/2 ila 3/4'ünün tamamlanmış olmasını tavsiye etmektedirler. Ototransplantasyonda diğer önemli bir nokta da, dişin periodonsiyumunun sağlam olması ve herhangi bir zedelenmeye maruz bırakılmamasıdır. Bazı gömük kanin dişlerde, pozisyonlarından dolayı, cerrahi olarak atravmatik çalışmak zor olacağından, bu tip durumlarda gömük dişin ortodontik tedavi ile uygun pozisyona geçirildikten sonra transplante edilmesi önerilmektedir (1).

* Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Anabilim Dalı, Araştırma Görevlisi

Çalışmamızın amacı, sol maksiller kanin dişi gömük olan ve cerrahi yöntemle üzeri açıldıktan sonra bir yıl süreyle ortodontik tedaviye olumlu yanıt vermeyen bir olguda bu dişin ototransplantasyon yardımıyla maksiller diş dizisine kazandırılmasıdır.

MATERYAL VE METOD

Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ortodonti Kliniğine tedavi amacı ile başvuran 20 yaşındaki erkek hastada yapılan klinik muayenede Angle Sınıf II kapanışa sahip olduğu (Resim 1-a, b, c, d, e), panoramik ve periapikal radyografik değerlendirmede sol maksiller kanin dişin gömük olduğu görülmüştür (Resim 1-f, g). Gömük olan dişi diş dizisine kazandırmak amacıyla cerrahi yöntemle kronu açığa çıkartılmış ve Edgewise mekaniği ile yeri hazırlanarak diş dizisine dahil edilmeye çalışılmıştır. Bir yıllık süre içerisinde; kapalı NiTi coil spring ile gömük dişin oral kaviteye sürmesi sağlanmıştır. Daha sonra kuvvetin yönü değiştirilip dişe vestibül yönde 120 gr. kuvvet uygulanmıştır. Kanin dişine yeterli kuvvet uygulamamıza rağmen, vestibül yönde istenen hareket gecikince ve hastanın kooperasyonunda azalma gözlenince, tedavi süresini kısaltmak amacıyla dişin ototransplantasyon yardımıyla maksiller dental arka kazandırılması planlanmıştır (Resim 2-a). Operasyon öncesinde kanin dişin pozisyonunun ve komşu dişlerle olan ilişkisinin belirlenmesi amacıyla periapikal film ve panoramik radyografi çekilmiştir (Resim 2-b, c). Cerrahi işlemde lokal anestezi altında yapılan ensizyonu takiben flap kaldırılmış ve alveol kemiğinde dişin yerleşebileceği suni bir alveol soketi oluşturulmuştur (Resim 3-a). Daha sonra kanin dişin hazırlanan yuvaya yerleştirilmesi amaçlanmıştır. Transplante edilecek dişin kökünün aşırı uzun ve apeksinin mesiale kıvrık olması nedeniyle, diş alveol kemiğinden çıkartılmış, kök ucu bir miktar kesildikten sonra hazırlanan yuvaya yerleştirilmiş (Resim 3-b, c). Bu işlem sırasında dişin mümkün olduğu kadar kısa bir süre ağız dışı ortamda tutulmasına (8 dak.) ve periodontal dokuların zedelenmemesine dikkat edilmiştir. Ototransplantasyonu takiben, bu dişe braket yapıştirilmiş ve fiksasyon amacıyla hazırlanan 0.016" x 0.016" çapındaki köşeli tel tüm maksiller dişlere ligatüre edilmiştir (Resim 3-d). Kanin dişin sublüksasyonda tutulmasına ve alt çenenin lateral hareketlerinde kontakt oluşmamasına dikkat edilmiştir. Hastaya postoperatif olarak profilaktik amaçla 7 gün süreyle antibiyotik kullanımı önerilmiştir. 8 haftalık ortodontik fiksasyon süresi tamamlandıktan sonra endodontik tedavinin iki aşamada yapılmasına karar verilmiştir. Birinci aşamada, birer aylık seanslar şeklinde kök kanalına kalsiyum hidroksitli pat uygulanarak apeksifikasyonun sağlanması hedeflenmiştir. Kök uzunluğunda meydana gelebilecek değişiklikleri saptamak amacıyla postoperatif ve 6 ay sonra çekilen panoramik radyografilerde dişin kron/kök

oranı karşılaştırılmıştır (Resim4-a, b, c). İkinci aşamada, bir yılın sonunda daimi kanal tedavisi gerçekleştirilmiştir. Üçüncü yılda yapılan son klinik kontrolde transplante edilen dişe ait lüksasyon, rotasyon ve renk değişikliği olmayıp, çevre yumuşak doku ve gingiva tamamen sağlıklıdır (Resim 5-a, b, c, d, e, f). Radyografik kontrolde ise, dişin kökü ile çevre kemik dokusu arasında sağlıklı bir ilişkinin bulunduğu, eksternal kök rezorpsiyonu ve ankiloz olmadığı gözlenmiştir (Resim 5-g, h).

TARTIŞMA

Gömük dişlerin diş dizisine yerleştirilmesi ortodontik tedavi ile mümkün olabilmektedir. Ancak bu dişlerin pozisyonlarındaki anormal sapmalar ortodontik repozisyonu imkansız kılabilir. Ototransplantasyon, ortodontik repozisyonun mümkün olmadığı durumlarda alternatif olarak kullanılmaktadır (1,16). Olgumuzda sol maksiller kanin dişin gömüklüğü söz konusu olup, cerrahi yöntemle üzeri açıldıktan sonra bir yıl süreyle ortodontik tedavi uygulanmıştır. Maksiller kanin dişin kökünün aşırı uzun ve apeksinin mesiale kıvrık olması nedeniyle repozisyonun geciktiği düşünülen vakada hasta kooperasyonunda da azalma gözlenince diş ototransplantasyon yardımıyla maksiller dental arka kazandırılmıştır.

Otojen diş transplantasyonu diş hekimliğinde uygulanmakta olan önemli bir dental yaklaşım olarak değerlendirilmektedir (17). Alveoler kemik kaybının önlenmesi ve protetik restorasyona gerek kalmadan estetiğin sağlanması, diş transplantasyonunun avantajlarından (18).

Klinik olarak başarılı bir transplantasyonda, radyografik tetkiklerde kök ile çevre kemik dokusu arasında sağlıklı bir ilişkinin bulunması, ankiloz, eksternal kök rezorpsiyonu veya klinik olarak enflamasyonun ve lüksasyonunun bulunmaması gerekmektedir (18, 19).

Olgumuzda operasyon sonrası ağrı veya enfeksiyon gibi herhangi bir komplikasyon gözlenmemiştir. Ortodontik fiksasyonun çıkartılmasını takiben ve ilk 6 aylık klinik incelemede, iyi bir ağız hijyeni ile birlikte dişin stabil olduğu ve ototransplante edilen dişin etrafındaki mukozanın sağlıklı olduğu gözlenmiştir. Yapılan radyografik incelemede de kemik kavitesinde ve kökün etrafında kemik iyileşmesi saptanmış, lamina duranın devamlılığı izlenmiştir. Üçüncü yılda yapılan son klinik kontrolde dişe ait lüksasyon, rotasyon ve renk değişikliği olmayıp çevre yumuşak doku ve gingiva tamamen sağlıklıdır.

SONUÇ

Bu olgu raporunda 20 yaşındaki erkek hastada ototransplantasyonu yapılan sol maksiller kanin dişin 3 yıllık klinik ve radyolojik kayıtları sunulmuştur.

1a

1b

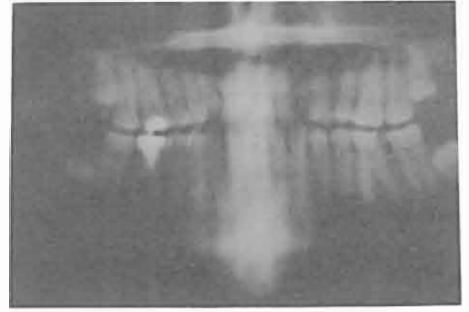
1c

1d

1e

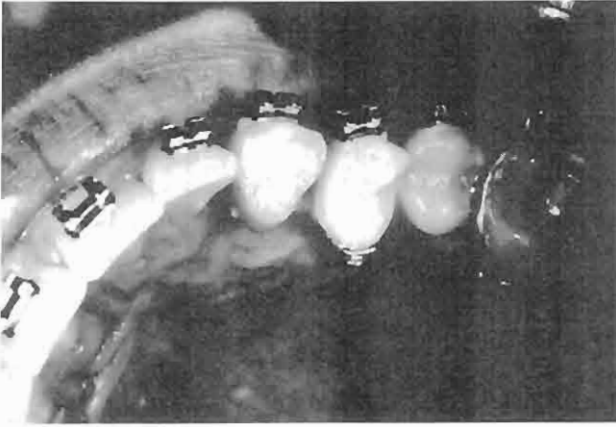

1f

1g

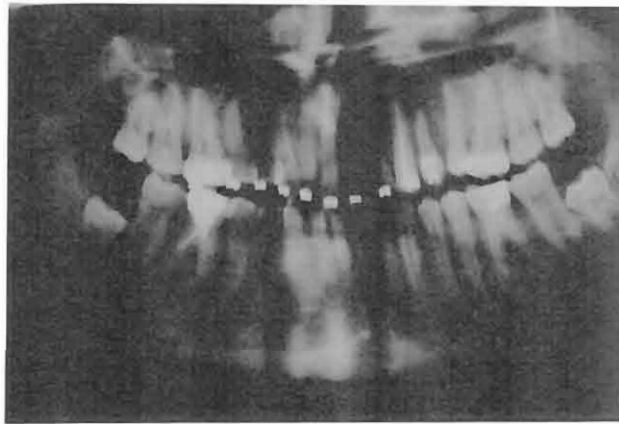
Resim 1- Tedavi öncesi
a- Cephe, b- Profil, c- Ağız içi cephe, d- Ağız içi sol, e- Ağız içi sağ, f- Panoramik radyografi, g- Periapikal radyografi

4a

4b

4c

Resim 4- Transplantasyondan 6 ay sonra
a- Oklüzal görünüm, b- Periapikal radyografi, c- Panoramik radyografi

5a

5b

5c

5d

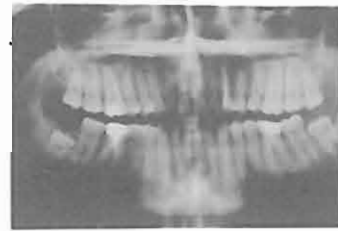
5e

5f

5g

5h

Resim 5- Transplantasyondan 3 yıl sonra

a- Cephe, b- Profil, c- Ağız içi cephe, d- Ağız içi sol, e- Ağız içi sağ, f- Oklüzal görünüm, g- Periapikal radyografi, h- Panoramik radyografi

Gömük dişlerin, ototransplantasyon aracılığı ile diş dizisine kazandırılması, alveoler kemik kaybının önlenmesi ve bir protetik restorasyona gerek kalmadan estetiğin sağlanması açısından alternatif bir tedavi yöntemidir.

KAYNAKLAR:

- 1- Tümer C, Uğur T, Şençift K, Telli A Inverted pozisyonda gömülü üst santral kesici dişin transplantasyonu. Türk Ort. Derg. 10 (1): 75-79, 1997.
- 2- Dachi SF, Howell FV. A survey of 3874 routine full mouth radiographs. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 14:1165-1169, 1996.
- 3- Ericson S, Kurol J. Radiographic assesment of maxillary canine eruption in children with clinical signs of eruption disturbances. Eur J Orthod 95:133-140, 1986.
- 4- Tımoçin N. Enkluz dişler ve germ eksiklikleri hususunda istatistiksel bir araştırma. Dişhekimliği Derg. 4: 187-198, 1973.
- 5- Tuncer AV. Maxiller gömük kaninlerin ortodontik tedavideki yeri. Ege Diş. Hek. Fak. Derg. 14: 121-124, 1993.
- 6- Tüzüm MŞ, Bilge OM. Dental muayeneler sırasında karşılaştığımız gömük kanin sıklığı. Marmara Üniversitesi Diş. Hek. Fak. Derg. 3: 35-41, 1987.
- 7- Bishara S, Kommer D. Management of impacted canines. Am J Orthod 69: 371-387, 1976.
- 8- Berglund L, Kurol J, Kvint S. Orthodontic pre-treatment prior to autotransplantation of palatally impacted canines: case reports on a new approach. Eur J Orthod 18: 449-456, 1996.
- 9- Sagne S, Thilander B. Transalveoler transplantaion of

maxillary canines. Acta Odont Scand 55: 1-8, 1997.

- 10- Heydt von der K. The surgical uncovering and orthodontic positioning of unerupted maxillary canines. Am J Orthod 78: 256-276, 1975.
- 11- Andreasen GF. A review of the approaches to treatment of impacted maxillary cuspids. Int J Oral Surgery. 31: 479-484, 1971.
- 12- Widman L. Om transplantaion av retinerade hörntander. Svensk Tandlakartidskrift. 8: 289-296, 1915 (kaynak 8'den alınmıştır).
- 13- Thomas S, Turner SR, Sandy JR. Autoransplantaion of teeth: is there a role? Br J Orthod 25 (4): 275-282, 1988.
- 14- Rohlin M, Rundquist L. Apical root anatomy of impacted maxillary canines. A clinical and radiographic study. Oral Surg Oral Med Oral Pathol 58:141-7, 1984.
- 15- Lagerström L, Kristerson L. Influence of orthodontic treatment on root development of autotransplanted premolars. Am J Orthod, 89: 146-150, 1986.
- 16- Schatz JP, Byloff F, Bernand JP, Joho JP. Severly impacted canines: autotransplantaion as an alternative. Int J Adult Orthodont Orthognat Surg 7 (1): 45-54, 1992.
- 17- Piselli D, Di-Giovanni A, Galenz P Gizzi. Autotransplantaion of an impacted surnumarary tooth. Stomatol-Mediterr 11 (2): 101-105, 1991.
- 18- Kristerson L Lagerstorm. Autotransplantaion of teeth in cases agenesis or traumatic loss of maxillary incisors. Eur J Orthod 13(6): 486-492, 1991.
- 19- Kruger GO. Textbook of Oral & Maxillofac Surg 6th Ed. Mosby Company pp: 611-614, St. Louis Toronto, 1984.

YAZIŞMA ADRESİ:

Aslıhan M. Ertan ERDİNÇ
Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
Ortodonti Anabilim Dalı
Bornova, 35100, İzmir, Türkiye
Telefon (İş): 0-232-3880326
Fax: 0-232-3880325
e-mail: aslıhanertan@yahoo.com